

Vesmírná brána 2012

Je snad přímo symbolické, že všem našim návštěvníkům a příznivcům můžeme sdělit ve 106. čísle našeho bulletinu, že „uháníme ostošest“ k modernizaci hvězdárny a planetária. Na konci listopadu bylo v Praze ministrem školství podepsáno Rozhodnutí o realizaci projektu „Vesmírná brána – moderní centrum komunikace vědy“. A tak se od 1. prosince 2011 začal realizovat dlouho připravovaný projekt, se kterým jsme uspěli v nelehké konkurenci několika desítek podobných záměrů z celé republiky. Jeho rámcový obsah byl v bulletinu již publikován a je zveřejněn na našich webových stránkách. V současné fázi projektu začínají probíhat výběrová řízení a řada dalších přípravných činností. Pro návštěvníky bude zatím „neviditelný“ a provoz planetária bude probíhat až do 30. června 2012 bez podstatných změn.

Poté bude areál pro veřejnost uzavřen a v režimu zkušebního provozu se do něj návštěvníci budou moci vrátit na konci roku 2013, plný provoz se rozběhne v prvním čtvrtletí 2014. Po dobu rekonstrukce nabídneme školním exkurzím i dalším našim věrným příznivcům pořady a přednášky v náhradních prostorách. O konkrétní podobě naší „přechodné“ nabídky budeme včas informovat na našich webových stránkách.

Modernizace areálu a technologií bude znamenat také celkovou změnu nabídky. Nebude zaměřena pouze na astronomii, ale zejména nově vybudovaná galerie interaktivních pokusů nabídne prostor k zajímavému poznávání dalších přírodních věd. Návštěvníci u nás budou moci strávit mnohem delší čas a věříme, že se rozhodně nebudou nudit. Během realizace projektu Vesmírná brána, který budou zajišťovat pod naším vedením především specializované firmy, se náš tým zaměří na tvorbu nových pořadů a expozic tak, aby atraktivní „obal“ byl naplněn také lákavým „obsahem“. K tomu nám pomůže několik podpůrných grantů, které jsme získali nezávisle na projektu Vesmírná brána. I nadále se chceme držet pravidla, že popularizace vědy by měla být pro návštěvníky podávána sice přitažlivou a moderní formou, ale měla by být na hony vzdálena „bulvárnosti“. Chceme tak zůstat maximálně důvěryhodným zdrojem informací o dění v astronomii, geovědách a oborech s nimi souvisejících.

V roce 2012 si užijte plného zdraví a pokud budete mít chvíli času, koukněte na náš web nebo facebook, abyste zjistili, jak jsme na tom!

Tomáš Gráf

Tipy pro vaši návštěvu v roce 2012

Sobota 28. 1. v 18.00

Sluneční odyssea - premiéra pořadu v planetáriu

V minulosti lidé věřili, že Slunce má moc nad vším živým, proto je uctívali a snažili se udržet si jeho náklonnost. Dnes se na Slunce díváme úplně jinak: je to nejbližší hvězda, díky níž existujeme a kterou můžeme detailně studovat. Máme však dostatek informací k tomu, abychom určili, jaký bude jeho další vývoj? Jaká bude budoucnost Slunce, a tedy i Země?

Sobota 18. 2.

Den otevřených oken do vesmíru

V tento den opět otevíráme okna do vesmíru pro všechny zájemce. Pro děti a jejich rodiče jsou připraveny pořady v planetáriu a prohlídka kopulí hvězdárny. V případě jasného počasí bude po celý den probíhat pozorování Slunce na hvězdárně a děti si budou moci vyzkoušet své znalosti o vesmíru v soutěžích a zábavných kvízech. Vstup během celého dne zdarma kromě pořadu v 18 hodin.

Pátek 23. 3.

Celostátní finále Astronomické olympiády kategorie A-B

16. - 21. 4.

(Tý)Den Země s planetáriem

Pokud se chystáte na Den Země, pak ho můžete oslavit třeba s námi. Přijďte se podívat např. na Náměstí SNP v Ostravě-Zábřehu nebo na Hlavní třídu v Ostravě-Porubě, kde nás najdete u dalekohledů při pozorování Slunce.

Pátek 13. 4.

Seminář pro učitele

Hlavní náplní pracovního setkání s učiteli základních a středních škol bude předvedení nových vzdělávacích pořadů v planetáriu. Seminář je akreditován Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy ČR.

Pátek 18. 5.

Celostátní finále Astronomické olympiády kategorie C-D

Sobota 26. 5.

Jarní astronomický seminář:

Půlstoletí Evropské jižní observatoře

V pořadí už 4. ročník semináře pro veřejnost bude věnován 50. výročí založení Evropské jižní observatoře. Přednášky semináře budou zaměřeny na techniku a také na významné objevy, které se vědcům pod hlavičkou ESO podařilo učinit.

Sobota 9. 6.

Den dětí v planetáriu

Naposledy před rekonstrukcí mohou děti oslavit svůj svátek v planetáriu. V tento den mají na všechny dětské pořady vstup zdarma, rodiče platí pouze dětské vstupné.

Astronomické úkazy v roce 2012

Astronomické úkazy jsou pro návštěvníky hvězdárny stále velkým lákadlem. V roce 2012 sice nastává pět zajímavých úkazů, ale z našeho území budeme moci sledovat pouze jeden z nich.

V pondělí 21. května proběhne prstencové zatmění Slunce, 4. června částečné zatmění Měsíce, v úterý 13. listopadu proběhne úplné zatmění Slunce a o čtrnáct dnů později, 28. listopadu, polostínové zatmění Měsíce. Většinu těchto úkazů od nás nespátříme, proto uvedený přehled slouží spíše pro ty, kdo rádi cestují do Japonska, USA nebo Austrálie. Ani poslední uvedené polostínové zatmění Měsíce nebude trhákem, protože je očima prakticky nepozorovatelné.

Velmi příznivá je ale skutečnost, že během roku spatříme všechny planety Sluneční soustavy. V lednu a únoru můžeme pozorovat Jupitera, v březnu se k němu přidají Merkur a Mars. V dubnu se budou zlepšovat podmínky viditelnosti Venuše a Saturna. Zpestřením pak budou konjunkce planet a Měsíce, např.:

3. a 30. ledna konjunkce Měsíce s Jupiterem,

25. února konjunkce Měsíce s Venuší a Jupiterem nad západním obzorem, během celého března bude Venuše s Jupiterem vytvářet seskupení nad západem,

26. března konjunkce Měsíce, Venuše, Jupitera, hvězdy Aldebaran a otevřené hvězdokupy Plejády.

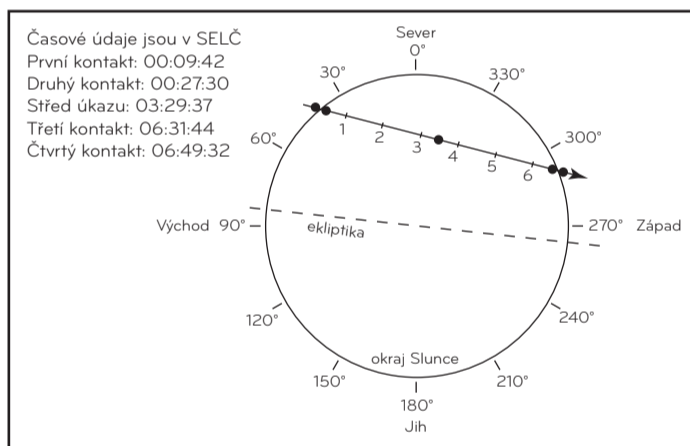
Večer **4. dubna** „projde“ Venuše okrajem hvězdokupy M 45 Plejády, poblíž hvězdy Alcyone.

Ráno **15. července** proběhne zákryt Jupitera Měsícem. Navíc se v blízkosti obou těles budou nacházet Venuše, Aldebaran, planetka Vesta a trpasličí planeta Ceres.

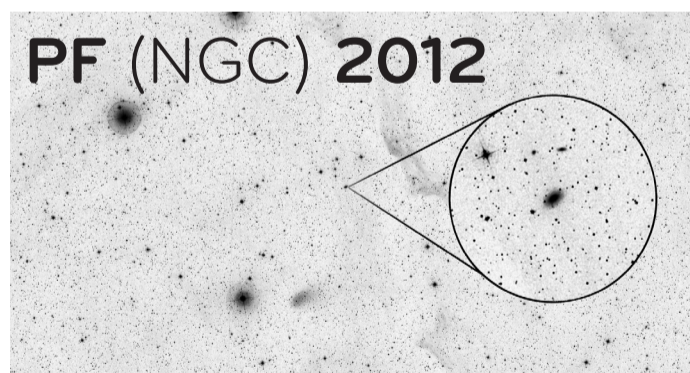
Po téměř dvouleté přestávce si můžete přijít na hvězdárnu prohlédnout planetu **Mars**. Jeho opozice se Sluncem nastává 3. března v poměrně velké vzdálenosti 101 milion kilometrů. V dalekohledu proto nevidíme tolik detailů jako při tzv. Velké opozici v roce 2003.

Asi největším lákadlem roku 2012 bude **přechod planety Venuše přes sluneční kotouč**. K tomuto opravdu vzácnému úkazu dojde **6. června**. Z České republiky budeme moci pozorovat pouze závěrečnou část přechodu brzy ráno po východu Slunce (viz schéma níže) a tedy nízko nad obzorem. Podrobnosti o úkazu naleznete v Astronomické ročence a také v červnovém čísle bulletinu Planetárium.

jasnou oblohu přeje Martin Vilášek

Přání do nového roku

Na jižní obloze, v malém souhvězdí Oktant, leží nenápadná galaxie s označením NGC 2012. V roce 1836 ji objevil anglický astronom John Herschel.

Zaměstnanci Hvězdárny a planetária Johanna Palisy vám přejí ať jsou všechny vaše problémy v roce 2012 stejně nenápadné jako NGC 2012.

Hvězdárna v lednu a únoru 2012

Pro veřejnost se pozorování dalekohledem na hvězdárně konají ve středu a soboty, **v lednu od 18:00 do 20:00 hodin a v únoru od 19:00 do 21:00 hod.** Pozorování jsou tematicky zaměřena na určitou skupinu astronomických objektů podle jejich aktuální viditelnosti na obloze. Chcete-li slyšet celý výklad k danému tématu, je vhodné být na hvězdárně už od začátku pozorování. Kompletní program hvězdárny lze nalézt na internetových stránkách hvězdárny a planetária: <http://planetarium.vsb.cz/cs/okruhy/pro-verejnost/hvezdarna/>.

Pozorování probíhají pouze za jasného počasí.

Planetárium v lednu 2012

Pozor změna!

Od ledna rozšiřujeme nabídku dětských pořadů o vybraných sobotách i na 16:00!

středa 4. 1.

16:00 Uffova dobrodružství na Marsu - pro děti od 9 let

18:00 **VIRTUÁLNÍ VESMÍR: Live** - stereoskopická projekce 3D

sobota 7. 1.

14:00 Uffova cesta zrádnou Galaxií - pro děti od 10 let

16:00 Fajny pořad o městě a hvězdách

18:00 **Klenoty evropské hudby: Hvězdy hudebního romantismu** uvádí Mgr. Kateřina Šmídová

pondělí 9. 1.

13:00 V zasetí gravitace - seniorská setkání s krásami vesmíru IV.

středa 11. 1.

16:00 Na co kouká sova v noci - pro děti od 5 let

18:00 **Astronomické repetitorium**

Planety trpasličí, malé a nejmenší

Mgr. Petr Scheirich, Ph.D., *Astronomický ústav AV ČR*

sobota 14. 1.

14:00 Honza a Lucka poznávají Zemi a Měsíc - pro děti od 9 let

16:00 Uffova cesta zrádnou Galaxií - pro děti od 10 let

18:00 Apokalypsa nás (ne)mine

středa 18. 1.

16:00 Indiánský poklad - pro děti od 9 let

18:00 600 milionů let!!!

sobota 21. 1.

14:00 Na co kouká sova v noci - pro děti od 5 let

16:00 **VIRTUÁLNÍ VESMÍR: Live** - stereoskopická projekce 3D

18:00 **Velebňi hudebního nebe: Kate Bush**

moderují Kateřina Huberová a Mgr. Monika Horsáková

středa 25. 1.

16:00 Pojďte s námi za hvězdami - pro děti od 7 let

18:00 Vesmírné hudební obrazy - pořad s hudbou Jana Kostery a animacemi QQ Studia Ostrava

sobota 28. 1.

14:00 Martin a hvězda, Měsíc u krejčího - pro děti od 5 let

16:00 Cestovatel Uff a hvězdná monstra - pro děti od 9 let

18:00 **Sluneční odyssea** - premiéra pořadu

Mgr. Martin Vilášek

Planetárium v únoru 2012

středa 1. 2.

16:00 Indiánský poklad - pro děti od 10 let

18:00 Sluneční odyssea

sobota 4. 2.

14:00 Martin a hvězda, Měsíc u krejčího - pro děti od 5 let

16:00 **VIRTUÁLNÍ VESMÍR: Live** - stereoskopická projekce 3D

18:00 **Jazz pod hvězdami** - uvádí Vlastík Šmída

pondělí 6. 2.

13:00 Fajny pořad o městě a hvězdách

seniorská setkání s krásami vesmíru IV.

středa 8. 2.

16:00 Pojďte s námi za hvězdami - pro děti od 7 let

18:00 Apokalypsa nás (ne)mine

sobota 11. 2.

14:00 Uffova cesta zrádnou Galaxií - pro děti od 10 let

16:00 Honza a Lucka poznávají Zemi a Měsíc - pro děti od 9 let

18:00 Sluneční odyssea

středa 15. 2.

16:00 Uffova dobrodružství na Marsu

18:00 **Astronomické repetitorium:**

Bolidy a pády meteoritů - historie a současnost

RNDr. Pavel Spurný, Ph.D.,

Astronomický ústav AV ČR, Ondřejov

sobota 18. 2. **Den otevřených oken do vesmíru**

10:00 Cestovatel Uff a hvězdná monstra - pro děti od 9 let

12:00 Indiánský poklad - pro děti od 10 let

14:00 Martin a hvězda, Měsíc u krejčího - pro děti od 5 let

16:00 Sluneční odyssea

18:00 **Velebňi hudebního nebe: Angelo Badalamenti**

moderují Kateřina Huberová a Mgr. Monika Horsáková

středa 22. 2.

16:00 Honza a Lucka poznávají Zemi a Měsíc - pro děti od 9 let

18:00 **VIRTUÁLNÍ VESMÍR: Live** - stereoskopická projekce 3D

sobota 25. 2.

14:00 Na co kouká sova v noci - pro děti od 5 let

16:00 Cestovatel Uff a hvězdná monstra - pro děti od 9 let

18:00 Sluneční odyssea

středa 29. 2.

16:00 Uffova cesta zrádnou Galaxií - pro děti od 10 let

18:00 Apokalypsa nás (ne)mine

Změna programu vyhrazena.